

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนา ดอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ*

วันมงคล กุณา^{1*} ไพรภ รัตนชวงศ์² สุวดี อุปปินใจ³

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

*Corresponding author e-mail wanmongkol.toto@gmail.com

²⁻³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยในการบริหารวิชาการ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ข้อที่ 1 ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา 6 คน ครูผู้สอน 86 คน ข้อที่ 2 ได้แก่หัวหน้างานวิชาการของโรงเรียน จำนวน 5 คน และข้อที่ 3 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน และหัวหน้างานวิชาการของโรงเรียน จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ภาวะวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยในการบริหารวิชาการ ได้แก่ ปัจจัยภายใน ด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา , ผลผลิตและบริการ, บุคลากร , ประสิทธิภาพทางการเงิน , วัสดุทรัพยากร และ การบริหารจัดการ ปัจจัยภายนอก ด้านสังคมและวัฒนธรรม , ด้านเทคโนโลยี , ด้านเศรษฐกิจ และ ด้านการเมืองและกฎหมาย 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา , ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ , ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ ด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; การบริหารงานวิชาการ; โรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุง

*Received: 20 February 2024, Revised: 26 March 2024, Accepted: 31 March 2024

The Development Guidelines for Academic Administration of Schools in the Doi Tung Development Project Area (Royal Work Area)

Wanmongkol Kuna^{1*} Pairop Rattanachuwong² Suwadee Ouppinjai³

¹Master of Education in Educational Administration, Chiang Rai Rajabhat University

²⁻³Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding author e-mail wanmongkol.toto@gmail.com

ABSTRACT

The research has three objectives 1) to study the current state academic administration. 2) to study the factors' academic administration. 3) to guidelines for academic administration. The participants were used in the research according to the objectives number one; the school director six people, teachers eighty-six people. the objectives number two; the head of academic department five people. And the objectives number three; the school director one person, supervisor one person and the head of academic department three people. The research instruments were questionnaires and interviews. And they were collected analyzed by using descriptive statistics. Then the research presented in a table format with lectures and essays. The research found that: 1) The Independent Study found that the results of study the current state academic administration was a high level; 2) The results of study the factors' academic administration found that internal factors; the school has a clear structure and policies , output and services , personnel ,financial efficiency ,materials and resources and management. Then there was an external factor; the state of social and culture, technological advances, the state of economic and Politics and law; 3) The results of study the guidelines for academic administration found that the developmental curriculum of school. ,the developmental of learning progress. the development and use educational technology. the measurement evaluation and transfer of school record.

Keyword: The Development Guidelines; Academic administration; Schools in the Doi Tung Development

บทนำ

การบริหารการศึกษาที่ดีจะช่วยให้โรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้ โรงเรียนที่มีคุณภาพจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณธรรมที่เพียงพอที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของชาติได้ (ไพโรจน์ รัตนชูวงศ์, 2561) การบริหารงานวิชาการเป็นศูนย์กลางและสิ่งสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เปรียบเสมือนดวงใจที่ให้พลังและชี้นำสถานศึกษาในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงานและพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนลงสู่สถานศึกษาโดยทันที มีแนวทางในการนิเทศติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนประสิทธิภาพในการทำงานทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระบบประกันคุณภาพ การปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่ดี เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ยุทธนา เกื้อกุล, 2560) การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในสถานศึกษา ทุกประการ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการบริหาร เพราะการบริหารเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการโดยเฉพาะ เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการทำกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และขอบข่ายของงานวิชาการเป็นขอบข่ายที่กว้างและเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการ

โรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนโดยดุงเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2530 ทรงเล็งเห็นว่ารากเหง้าของปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมบนดอยดุง คือ ความยากจนและการขาดโอกาสในการดำรงชีวิต จึงอยากแก้ไขปัญหานี้ในพื้นที่ดอยดุงคือการสนับสนุนให้เยาวชนในพื้นที่ดอยดุงบรรลุเป้าหมายในการเป็นพลเมืองที่มีสำนึกดีต่อสังคม ประกอบอาชีพสุจริต และมีคุณภาพชีวิตที่ดี โครงการพัฒนาโดยดุงฯ จึงได้ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการปรับหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน ที่ไม่ได้มุ่งหวังเพียงให้เยาวชนอ่าน เขียน และคำนวณได้ดีเท่านั้น แต่ยังเน้นการปลูกฝังคุณค่าที่สำคัญ เช่น วินัยและความรับผิดชอบ ความคิดสร้างสรรค์ การริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนในการรับมือกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และส่งเสริมศักยภาพให้เขาสามารถช่วยตัวเองได้ มีการนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล เช่น มอนเตสซอริ (Montessori) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task Based Learning) การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) และการฝึกอบรม

วิชาชีพจากการปฏิบัติจริง มาประยุกต์ให้เข้ากับบริบทท้องถิ่น และการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมของโครงการฯ

จากรายงานผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประจำปีงบประมาณ 2565 พบว่า โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาพื้นที่โครงการพัฒนาอดอยตุง มีผลการสอบ O - NET ในรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยภาพรวมต่ำกว่าระดับประเทศ กรอบกับข้อจำกัดของโรงเรียนด้านการบริหารของโรงเรียนคือจะขาดผู้บริหาร มีการสับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งตามวิถีทางราชการทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง ครูไม่ครบชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนของครูที่ไม่ตรงวิชาเอกที่จบมา รวมไปถึงนักเรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ผู้บริหารควรนำผลการประเมินไปศึกษาหาสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วนำไปกำหนดเป็นแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พร้อมทั้งพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นับว่าเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง สมควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงอย่างจริงจัง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2565. น.15)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว บทความวิจัยนี้จะนำเสนอผลการศึกษาศาภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาอดอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศาภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาอดอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาอดอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาอดอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ศึกษาสภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาอดอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1.1 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

- 1.1.1 ในการศึกษาครั้งนี้มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาศาภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาอดอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 92

คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 6 คน ครูผู้สอน 86 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ

1.2.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.3 การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.3.1 ศึกษาหลักการจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสภาพการบริหารงานวิชาการ จากนั้นสร้างแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1.3.2 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67–1.00

1.3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย โดยจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค แบบสอบถามในส่วนของสภาพปัจจุบันได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.985

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.1 ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยการส่งจดหมายทางระบบออนไลน์ เพื่อขอความร่วมมือผู้บริหาร คณะครู ในการตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับ

1.4.2 สรุปผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในเรื่องสภาพพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุง จังหวัดเชียงราย

1.4.3 นำผลการสรุปการตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร คณะครู จัดหมวดหมู่และบันทึกไว้และนำเสนอในรูปตารางพร้อมอธิบายใต้ตาราง

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.1 ตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายชื่อและโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

2. ศึกษาปัจจัยในการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1.1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นนี้ มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ หัวหน้างานวิชาการของโรงเรียน จำนวน 5 คน ผู้ศึกษา เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีความยินดี เต็มใจให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.3 การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3.1 ศึกษาข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการ ในแต่ละด้านที่ได้จากการทำแบบสอบถาม

2.3.2 สร้างประเด็นการสัมภาษณ์โดยใช้โครงสร้างการวิเคราะห์ปัจจัยภายในสถานศึกษา และปัจจัยภายนอกสถานศึกษา จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสม ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4.1 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยกำหนดโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.1 ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอในรูปแบบความเรียง

3. เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนา ตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารวิชาการหรือปฏิบัติหน้าที่ในงานฝ่ายบริหารวิชาการมาไม่น้อยกว่า 5 ปีขึ้นไป โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposing Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ร่างการสนทนากลุ่มเพื่อหา แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

3.3 การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ศึกษารูปแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

3.3.2 ร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จากผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารวิชาการ ให้ออกมาเป็นแบบสนทนากลุ่มแนวทางการพัฒนาแต่ละด้าน

3.3.3 นำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสมของภาษาและความสอดคล้องของประเด็นการสนทนากลุ่ม

3.3.4 นำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาจัดทำร่างการสนทนากลุ่ม

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่ม ขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น และร่วมพิจารณาความเป็นไปได้ของแนวทางแต่ละข้อ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 122 คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

1.1.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 และเพศหญิง จำนวน 65 คนคิดเป็นร้อยละ 70.70 จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30–40 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 และช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามที่น้อยที่สุดคือ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 76.10 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 และระดับที่มีผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครู จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 82.70 รองลงมาคือตำแหน่งครูหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 และตำแหน่งที่ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ ตำแหน่งรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาระหว่าง 1 ปีขึ้นไป – 5 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 67.40 รองลงมาปฏิบัติงานในสถานศึกษาระหว่างน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90 และระยะเวลาในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาน้อยที่สุดคือ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปรากฏดังนี้

สภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.70$) หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.82$) รองลงมา คือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.47$)

2. ผลการศึกษาปัจจัยในการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผลการศึกษาปัจจัยในการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาสรุปรุได้ดังนี้

ปัจจัยภายใน

1. โครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษาควรมีความชัดเจนและสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา โดยควรมีการจัดสรรบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของงานบริหารวิชาการ

2. คุณภาพของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาควรเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดย
ควรมีการประเมินคุณภาพของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น

3. บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน
บริหารวิชาการ โดยควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ
งานบริหารวิชาการ

5. สถานศึกษามีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของงาน
บริหารวิชาการ

6. สถานศึกษามีแนวทางการบริหารวิชาการที่ชัดเจน และมีการกำกับติดตามการ
ดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปัจจัยภายนอก

1. สภาพสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนและผู้ปกครอง ต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์
อย่างลึกซึ้ง เพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพ
สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนและผู้ปกครอง

2. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการ
จัดการเรียนการสอน โดยมีการกำกับดูแลอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้นักเรียนเข้าถึงข้อมูลที่ไม่สร้างสรรค์

3. สภาพเศรษฐกิจของชุมชนและผู้ปกครอง ต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อหา
แนวทางในการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง

4. การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ความมั่นคง และกฎหมาย มีผลต่อการดำเนินงานของ
สถานศึกษาต้องได้รับการติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายที่
เปลี่ยนแปลงไป

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนา ดอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุง
(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็น
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษพบว่า

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ขั้นการวางแผน (P-Planning)

สถานศึกษาจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) จากนั้นศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสีย ดำเนินการจัดทำร่างหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน จัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ร่วมกันจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และโครงสร้างรายวิชา ตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากนั้นนำร่างหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing)

สถานศึกษานำเอาหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้สู่การปฏิบัติ มีการร่วมกันวางแผนนำเอาหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม

การนำ (L-Leading)

สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสม โดยกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม

การควบคุม (C-Controlling)

สถานศึกษามีการนำผลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามความเหมาะสม

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ขั้นการวางแผน (P-Planning)

สถานศึกษาจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัด ทั้งตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง เนื้อหาสาระที่จะสอน รวมไปถึงการวางแผน โดยกำหนดวิธีสอน กิจกรรม สื่อ และแนวทางการวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียนตอบสนองความต้องการทั้งภายในและหน่วยงานภายนอก

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing)

สถานศึกษามีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัดและแตกต่างระหว่างบุคคล

การนำ (L-Leading)

สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้สอน โดยผู้อำนวยการโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานภายนอกที่ให้การสนับสนุน เพื่อเป็นการ ประเมินที่หลากหลายจากผู้เชี่ยวชาญ

การควบคุม (C-Controlling)

สถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในครั้งต่อไป เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน อีกทั้งหาแนวทางการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนา ทักษะกระบวนการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

3. ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ขั้นการวางแผน (P-Planning)

สถานศึกษามีการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนและผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามความสามารถในการ เรียนรู้ของแต่ละช่วงชั้น

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing)

สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนผลิตสื่อและนวัตกรรม และใช้เทคโนโลยี ทางการศึกษาเพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประสบความสำเร็จได้เร็วมากยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้ครู สร้างชุมชนแห่งการผลิตสื่อและนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดที่ น่าสนใจ

การนำ (L-Leading)

สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพจากการใช้สื่อจากหน่วยงาน ต้นสังกัดหรือหน่วยงานภายนอก

การควบคุม (C-Controlling)

สถานศึกษามีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์และความคุ้มค่ามากที่สุด

4. ด้านการวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ขั้นการวางแผน (P-Planning)

สถานศึกษามีการศึกษาแนวทางการวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และมีการวางแผน การจัดทำคู่มือการวัดและ ประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา และมีแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing)

สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการวัดประเมินผลและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับคู่มือการวัดและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ออกแบบการวัดผล ประเมินผลที่มีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล

การนำ (L-Leading)

สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตามจากคณะกรรมการฝ่ายการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีเชี่ยวชาญด้านการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง

การควบคุม (C-Controlling)

สถานศึกษามีการปรับปรุง พัฒนาการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน อีกทั้งมีการเผยแพร่สู่สาธารณะชน

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นอันดับแรก โดยถือว่างานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังนั้น จึงให้ความสำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริม และกำกับติดตามการดำเนินงานของครูผู้สอน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร และเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยกำหนดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ ศรีศรีรัมย์ (2559) เรื่องการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการอย่างจริงจัง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2. ผลการศึกษาปัจจัยในการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า

2.1 ปัจจัยภายใน

1. โครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษาควรมีความชัดเจนและสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา โดยควรมีการจัดสรรบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของงานบริหารวิชาการ

2. คุณภาพของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาควรเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยควรมีการประเมินคุณภาพของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานบริหารวิชาการ โดยควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของงานบริหารวิชาการ

5. สถานศึกษามีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของงานบริหารวิชาการ

6. สถานศึกษามีแนวทางการบริหารวิชาการที่ชัดเจน และมีการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ปัจจัยภายนอก

1. สภาพสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนและผู้ปกครอง ต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง เพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนและผู้ปกครอง

2. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน โดยมีการกำกับดูแลอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้นักเรียนเข้าถึงข้อมูลที่ไม่สร้างสรรค์

3. สภาพเศรษฐกิจของชุมชนและผู้ปกครอง ต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อหาแนวทางในการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง

4. การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ความมั่นคง และกฎหมาย มีผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาต้องได้รับการติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไป

ผลเป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารวิชาการ เป็นผู้จัดสรรทรัพยากรต่างๆ ให้แก่สถานศึกษา เป็นผู้กำกับติดตามการดำเนินงานของงานบริหารวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ปัจจัยภายในมีความพร้อมและมีประสิทธิภาพ ในด้านของปัจจัยภายนอกผู้บริหารสถานศึกษาต้องออกแบบการบริหารวิชาการโดยใช้กระบวนการที่เชื่อมโยงกับบริบทของสังคม สถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย สาริศา จันทร แรม (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยภายนอกที่มี

อิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบายและทิศทางการศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยด้านการเมืองและความมั่นคง ส่วนปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการคือ
ขั้นการวางแผน (P-Planning)

สถานศึกษาจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) จากนั้นศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสีย ดำเนินการจัดทำร่างหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน จัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ร่วมกันจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และโครงสร้างรายวิชา ตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากนั้นนำร่างหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing)

สถานศึกษานำเอาหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้สู่การปฏิบัติ มีการร่วมกันวางแผนนำเอาหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม

การนำ (L-Leading)

สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสม โดยกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตาม

การควบคุม (C-Controlling)

สถานศึกษามีการนำผลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามความเหมาะสม

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงนภา เตปา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคู่มือการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านท้าวบุญเรืองอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ได้เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควรมีการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมครูให้มีความรู้ในการวิเคราะห์หลักสูตรและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการคือ

ขั้นการวางแผน (P-Planning)

สถานศึกษาจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัด ทั้งตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง เนื้อหาสาระที่จะสอน รวมไปถึงการวางแผน โดยกำหนดวิธีสอน กิจกรรม สื่อ และแนวทางการวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียนตอบสนองความต้องการทั้งภายในและหน่วยงานภายนอก

ขั้นการจัดองค์กร (O-Organizing)

สถานศึกษามีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัดและแตกต่างระหว่างบุคคล

การนำ (L-Leading)

สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้สอน โดยผู้อำนวยการโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานภายนอกที่ให้การสนับสนุน เพื่อเป็นการประเมินที่หลากหลายจากผู้เชี่ยวชาญ

การควบคุม (C-Controlling)

สถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน อีกทั้งหาแนวทางการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาทักษะกระบวนการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรพินท์ พิมมานนท์ (2562) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในศึกษามัธยมศึกษา ได้เสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ควรมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา ควรมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายและยั่งยืน และควรมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ด้านการพัฒนาและ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการคือ

ขั้นการวางแผน (P-Planning)

สถานศึกษามีการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนและผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม และ

เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละช่วงชั้น

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing)

สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนผลิตสื่อและนวัตกรรม และใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประสบความสำเร็จได้เร็วมากยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้ครูสร้างชุมชนแห่งการผลิตสื่อและนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่น่าสนใจ

การนำ (L-Leading)

สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพจากการใช้สื่อจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานภายนอก

การควบคุม (C-Controlling)

สถานศึกษามีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์และความคุ้มค่ามากที่สุด

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูวนัย ปฐพี (2559, น.104) ทำการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริม ให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กรอื่นในการผลิต จัดหาสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนางานด้านการเรียนการสอนและงานวิชาการ รวมถึงส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา สนับสนุนให้ครูผลิตพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง

ด้านการวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการคือ

ขั้นการวางแผน (P-Planning)

สถานศึกษามีการศึกษาแนวทางการวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และมีการวางแผน การจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา และมีแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing)

สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการวัดประเมินผลและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับคู่มือการวัดและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ออกแบบการวัดผล ประเมินผลที่มีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล

การนำ (L-Leading)

สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตามจากคณะกรรมการฝ่ายการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีเชี่ยวชาญด้านการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง

การควบคุม (C-Controlling)

สถานศึกษามีการปรับปรุง พัฒนาการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน อีกทั้งมีการเผยแพร่สู่สาธารณะชน โดยมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้ปกครองให้เข้าใจ และควรมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอน นำผลการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการวัดและประเมินผลในระดับสถานศึกษา

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุมาลี แก้ววิเชียร (2563) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ได้เสนอแนวทางการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลว่า ควรมีการปรับปรุง พัฒนาการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน อีกทั้งมีการเผยแพร่สู่สาธารณะชน โดยมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้ปกครองให้เข้าใจ และควรมี การส่งเสริมให้ครูผู้สอน นำผลการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการวัดและประเมินผลในระดับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ระดับนโยบาย

จากผลการศึกษาสำนักนันทนาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถนำแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่ฯ

ระดับปฏิบัติการหรือสถานศึกษา

1. จากการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรติดตามและประเมินผลการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่าการพัฒนามีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. จากการศึกษาปัจจัยในการบริหารวิชาการ พบว่า ปัจจัยภายนอกส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องออกแบบการบริหารวิชาการโดยใช้กระบวนการที่เชื่อมโยงกับบริบทของสังคม สถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการศึกษาพบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในพื้นที่พิเศษ ถิ่นทุรกันดารเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยเฉพาะปัจจัยภายนอกซึ่งเป็นปัจจัยที่สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้ และปัจจัยภายนอกยังส่งผลอย่างมากต่อการการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ควรศึกษาข้อมูลบริบทของพื้นที่เพิ่มเติม อีกทั้งต้องศึกษาปัจจัยทั้งภายในและภายนอกโดยเฉพาะปัจจัยภายนอกที่สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้ เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- ดวงนภา เตปา. (2562). *ศึกษาการพัฒนาคู่มือการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านท้าวบุญเรืองอำเภอหวางดง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ไพโรภ รัตนชูวงศ์. (2561). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูวนัย ปฐพี. (2559). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2560). *การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สาริตา จันทร์แรม. (2562). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์. (2563). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

- สุมาลี แก้ววิเชียร. (2563). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผลของ
สถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ ศรีศรีราม. (2559). การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. (2565). รายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในโครงการ
พื้นที่พัฒนาอยดุง. เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3.
- อรพินท์ พิมลมานนท์. (2562). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาการกระบวนการ
เรียนรู้ในสถานศึกษามัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970, December). Determining Sample Size for Research
Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.